

אל החברים והקוראים

עם חוברת זו מסתיימת השנה הששית של "ידיעות החברה העברית לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה". צוק העתים הכריחנו לצמצם בהיקף החוברת הזאת, וכמובן גם בתוכנה: אנו נותנים בעיקר את המשך מאמרו של חברנו פרופ. מ. שובה על הכתובת הארוכה המפורסמת שנתגלתה בחפירות בית שערים יחד עם מאמרים קטנים אחרים. וכעת נשאלת השאלה: "ומה להלן?" — האם נוכל להמשיך את עבודתנו ולו גם במסגרת מצומצמת קצת אף להבא, או, נוכרח להפסיקה "עד יעבר זעם"??...

עד היום פעלנו בשלושה שטחים: א) ערכנו הרצאות גם בירושלים, גם בערים ומושבות אחרות, הרצאות לא לבעלי מקצוע בלבד, אלא גם למשכילי העם, שידיעת ארצנו חשובה בעיניהם; ב) פרסמנו את ה"ידיעות" ואת ה"ספריה לידיעת ארץ ישראל", שחברינו קבלו או בלי תשלומים נוספים או בתשלומים נמוכים; ג) עסקנו בחפירות בבית שערים שעל יד חיפה. מוכנים אנו להמשיך ולתת את ההרצאות כמו מקודם ואף בהקיף יותר רחב ולעתים יותר תכופות, אם יש דרישה לכך מצד החברים. מוכנים אנו להוציא את ה"ידיעות", אם חברינו יעשו את שלהם וישלמו בדיוק את מס-החבר; ואף ה"ספריה" תוכל להופיע, אם "מוסד ביאליק" שעזר לנו עד היום, יסיף לעמוד לימינו. גם בשביל ה"ידיעות", גם בשביל ה"ספריה" נמצאים כתבי-יד של מאמרים וספרים שלמים ברשותנו — והכל תלוי כעת, כאמור, במדת השתתפותם של הגורמים לדבר.

גם את החפירות יכולים אנו וגם מחוייבים להמשיך, אם המצינוטים שלנו יחישו לנו עזרה של ממש. דבר זה גם חובת-כבוד ליושבי ארץ ישראל: הלא פה נתגלו תעודות קדומות בכתובות של קברים מלפני 1700 שנה בערך מתקופת המשנה והתלמוד. באחרונה התחלנו לגלות את העיר בית שערים גופה ובפרט את בית הכנסת הגדול שלה, ששימש מקום גם לפעולות בית הדין הגדול, הסנהדרין, שהיתה קיימת בבית שערים בימי רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהודה הנשיא. יש לקוות לפתרון כמה שאלות ארכיאולוגיות והיסטוריות מהימים, שהיתה עוד עצמאות דתית, תרבותית

ובמובן מה גם מדינית לעמנו בארץ ישראל מתוך תגליתו השלמה של בית הכנסת וכתובותיו, אשר בה התחיל חברנו ד"ר ב. מייזלר בהצלחה מרובה מאד. נקווה, שיוכל הוא עם חבריו בעבודה להמשיך את מעשה החפירות בשלום אף בימים, שחלק של העולם עומד בקשרי מלחמה. חפירות אלה פעולת בנין הן בארצנו, והן מעודדות גם את עמנו, השרוי כעת כלו בצער ועומד בנחשול של רדיפות שאין דוגמתן בתולדותינו. הרי התגליות ההן מעידות, שיש לנו "יתד במקום נאמן", בארץ ישראל "ושבו בנים לגבולם"...

ועוד דבר: חברתנו היא החברה העברית-היהודית היחידה בעולם העוסקת בחקירת א"י. אם חברות של או"ה, שתפקידן דומה לשל חברתנו, לא תפסקנה את פעולותיהן גם בימים אלה — והן לא תפסקנה — אין לחשוב כלל על זה שעם ישראל יתן למוט רגלינו, עד כדי שנצטרך להפסיק את עבודתנו הברוכה, שזכתה להערכה מצויינה בין טובי החוקרים של העולם המדעי.

אין אנו רוצים לקבל עלינו בשום אופן את דברי הפתגם *Inter arma silent Musae*; אין אנו רוצים להשתיק את החקירה וההסברה אף לשעה קלה ואף בשעת חירום, אבל רוצים אנו להמשיך ולעבוד — והדבר תלוי בחברינו ובתומכי מפעלנו.

אנו חוזרים איפוא על בקשתנו אל המוסדות: תנו נא ידכם לפעולותינו; ואל החברים: שלמו נא את מס-החברות; רכשו לנו חברים חדשים.

ירושלים סוף תשרי ת"ש

בשם ועד החברה העברית לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה

פרופ. ש. קליין

נשיא החברה